

Mer än tio år sedan taket i a-kassan höjdes – fortfarande bara en av tio som får 80 procent

Majoriteten av alla arbetslösa är fortsatt underförsäkrade. Det har inte skett någon höjning av dagpenningtaket i arbetslöshetsförsäkringen på över 10 år. Därmed är inkomstskyddet vid arbetslöshet idag väldigt svagt - även för de med låga inkomster. Endast 11 procent av alla som jobbade heltid när de blev arbetslösa får 80 procent av sin tidigare inkomst.

Den senaste statistiken, vecka 35 år 2012, visar att det fortfarande är en minoritet av de arbetslösa som har ett skydd som motsvarar 80 procent av deras tidigare inkomst.

SO anser att det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt ur individens perspektiv finns ett stort behov av att ersättningen ger avsett skydd, det vill säga att det erbjuder nödvändig trygghet vid omställning. För SO är de aktuella siffrorna en indikation på att det är nödvändigt med ett höjt och indexerat tak. Det urholkade skyddet leder annars till att legitimiteten, funktionen och tilltron till arbetslöshetsförsäkringen undergrävs.

Diagram 1

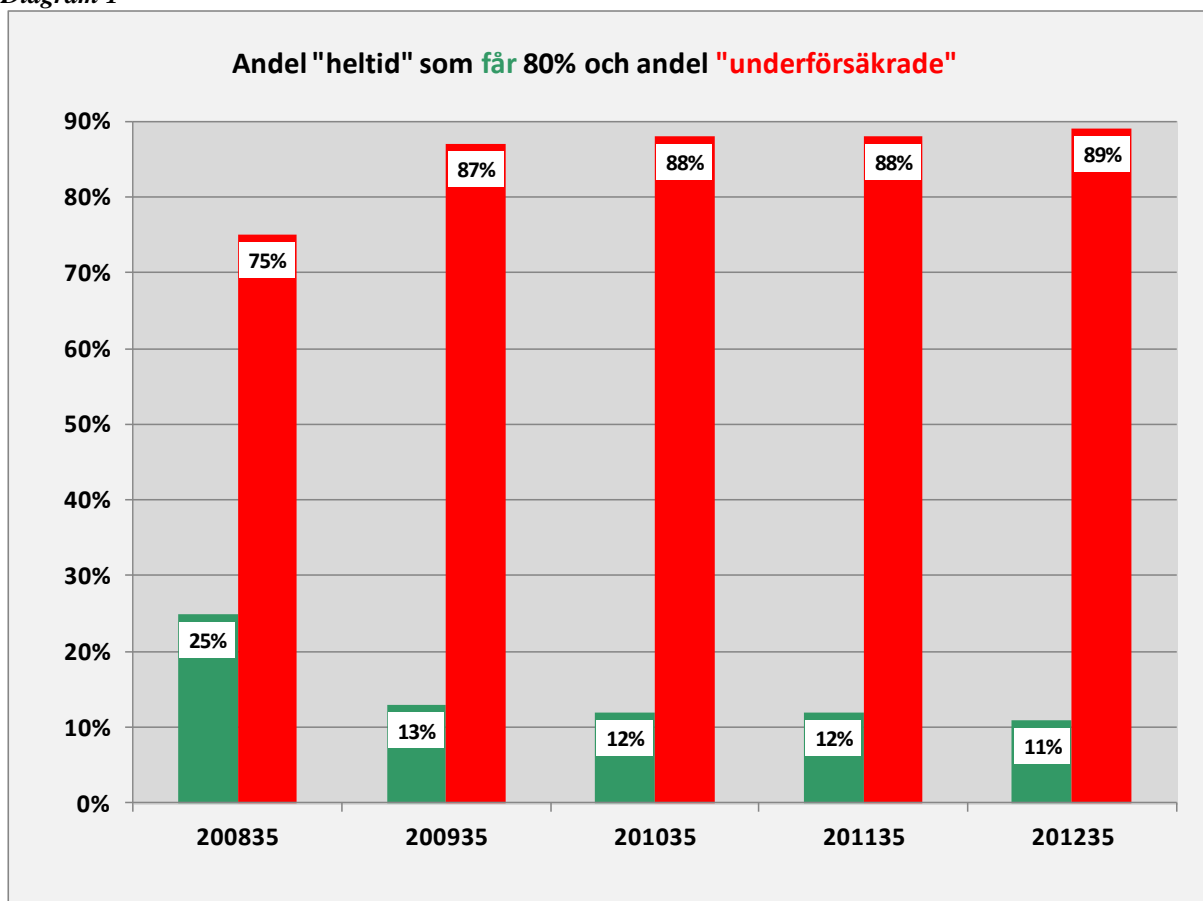

Diagram 1 visar procentuell andel av "heltidare" dag 1-200 som får 80 procent respektive som är underförsäkrade. Den röda stapeln visar att 89 procent inte fick 80 procent av sin tidigare inkomst.

Den senaste statistiken, vecka 35 år 2012 visar att andelen arbetslösa "heltidare" som slår i taket för ersättningen är fortsatt hög. Av de 39 722 arbetslösa som före arbetslösheten arbetat heltid var 35 407 underförsäkrade. Förklaringen till detta är att arbetslöshetsförsäkringens tak inte höjts sedan den 1 juli 2002 – det har därmed inte följt löneutvecklingen. Efter höjningen av taket 2002 fick var fjärde arbetslös en ersättning som var lägre än 80 procent av deras tidigare inkomst. I den nu aktuella mätningen visar det sig att nio av tio heltidare är underförsäkrade.

Diagram 2

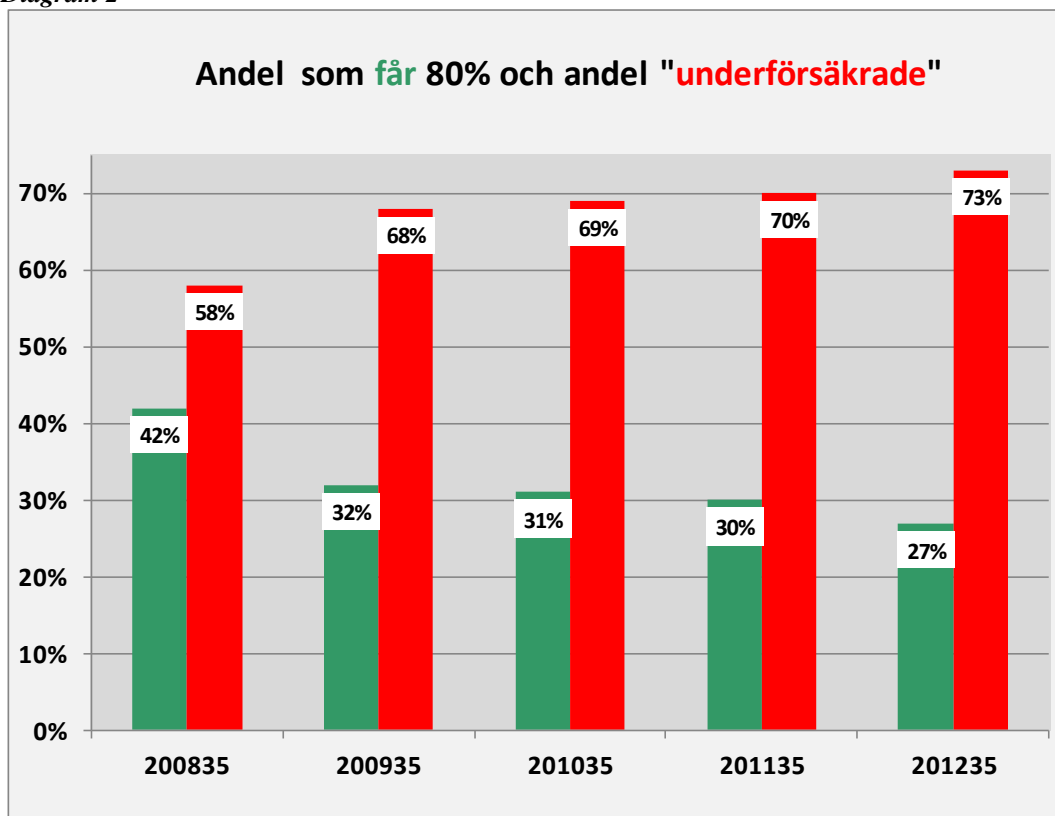

Diagram 2 visar hur stor andel av alla ersättningstagare dag 1-200 som får 80 procent respektive som är underförsäkrade. (Här ingår alltså både "heltidare och deltidare"). Den röda stapeln visar att 73 procent inte erhöll 80 procent av sin tidigare inkomst under vecka 35 i år och därmed är att anse som underförsäkrade.

Statistiken visar att 61 251 individer fick inkomstrelaterad ersättning dag 1-200 i vecka 35 i år. Av dessa var 44 556 underförsäkrade. Det var 39 722 individer som före arbetslösheten arbetat heltid. Övriga är personer som av olika skäl inte har haft ett heltidsarbete som beräkningsgrund för sin ersättning. Efter förändringar från och med år 2007 får den som inte har arbetat heltid i tolv månader reducerad ersättningsrätt. En person som arbetat heltid sex av de senaste tolv månaderna anses endast ha arbetat halvtid vilket bara ger en "halv" ersättning.

Med nuvarande tak blir ersättningen allt oftare lägre än 80 procent

Den som blir arbetslös kan få ut 80 procent av den tidigare lönen – i teorin. I praktiken blir ersättningen allt oftare lägre än 80 procent – på grund av taket för ersättningen. Dagpenningen har inte höjts på tio, allt sedan dess har statistiken visat att det stora flertalet slår i taket, också i de vanligaste inkomstlägena.

Kontinuerlig statistik

SO har under lång tid framfört synpunkten att ersättningen värdemässigt urholkas om inte taket höjs i takt med löneutvecklingen och att en anpassning sker genom någon form av indexering. Med ett för lågt tak ser vi hela tiden att inte ens arbetslösa med låga löner får ut 80 procent av sin tidigare inkomst. Denna utveckling leder på sikt till bristande legitimitet och bristande tilltro till försäkringen.

För att följa upp kvaliteten i arbetslöshetsförsäkringen över tid bestämde sig SO 1998 för att mäta kompensationsgraden, det vill säga hur många av de arbetslösa som verkligen får 80 procent av tidigare inkomst.

Diagram 3

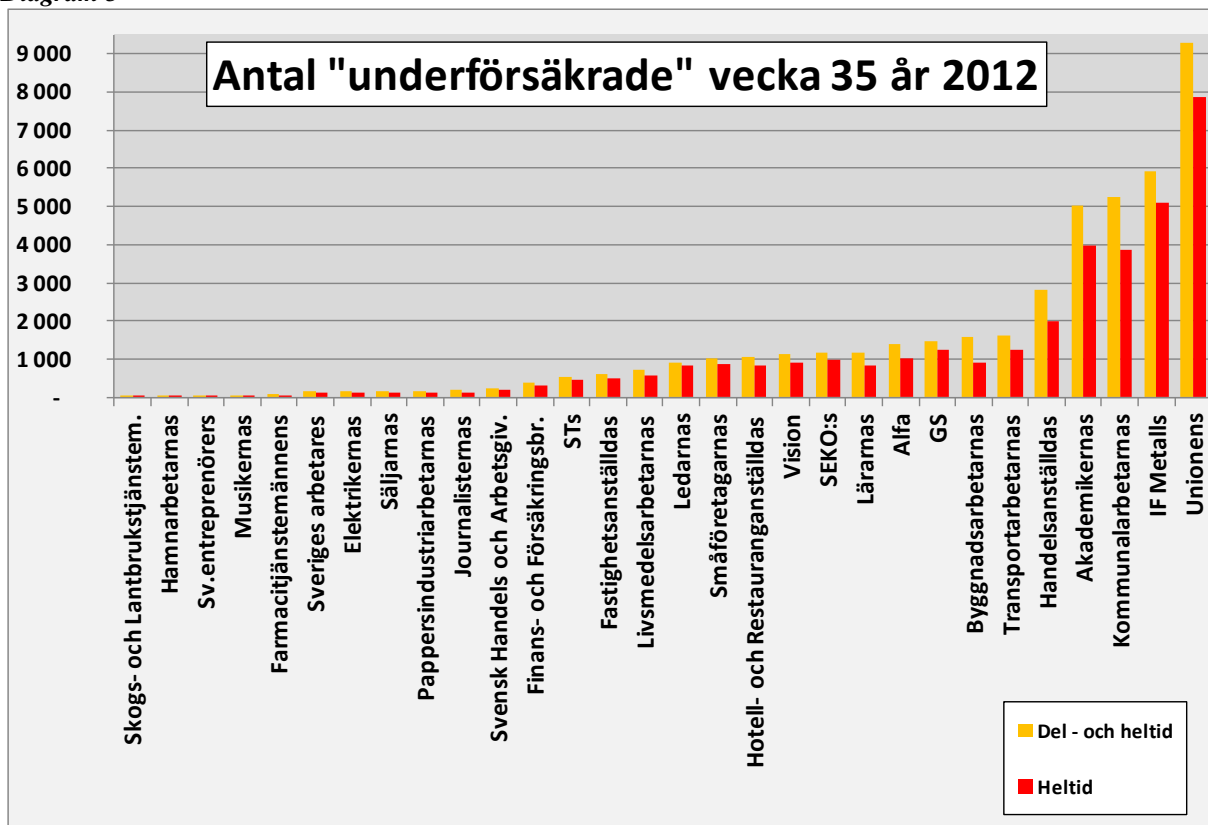

Diagram 3 visar respektive a-kassas antal underförsäkrade dag 1-200 vid ett dagpenningtak på 680 kronor.

Diagram 4

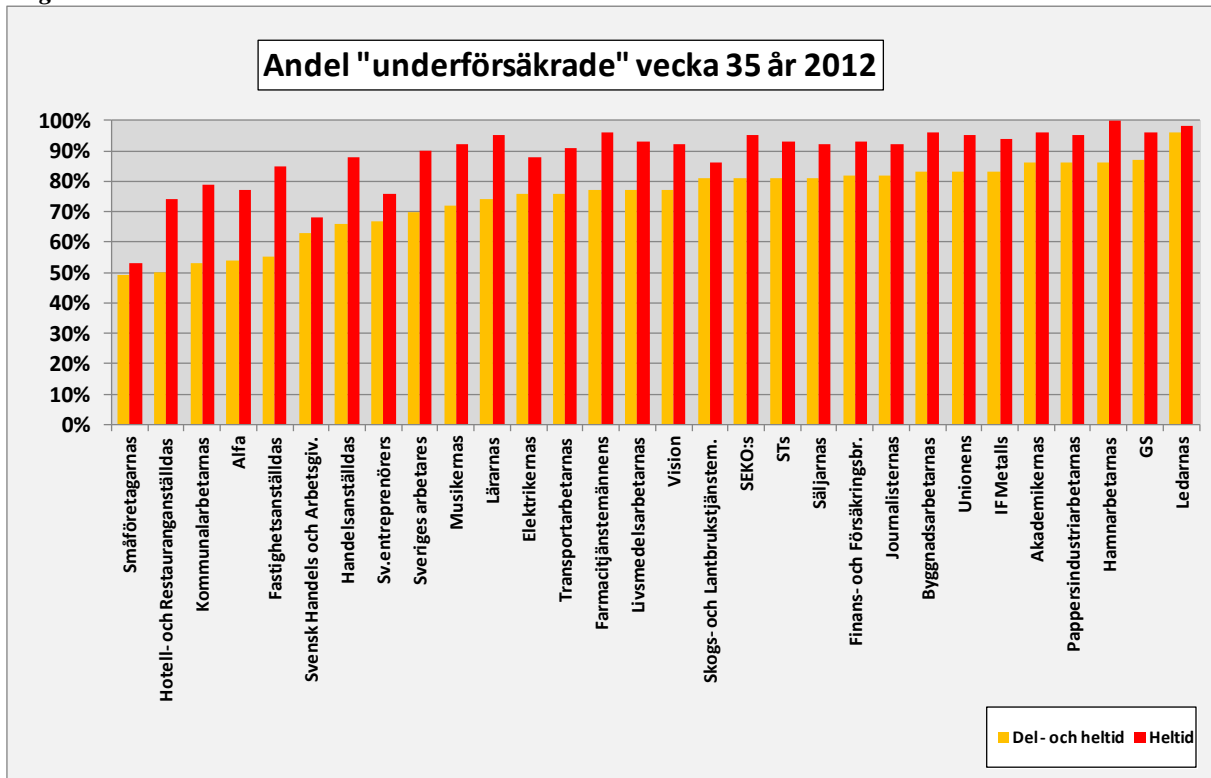

Diagram 4 visar respektive a-kassas andel underförsäkrade dag 1-200 vid ett dagpenningtak på 680 kronor.

Diagram 5

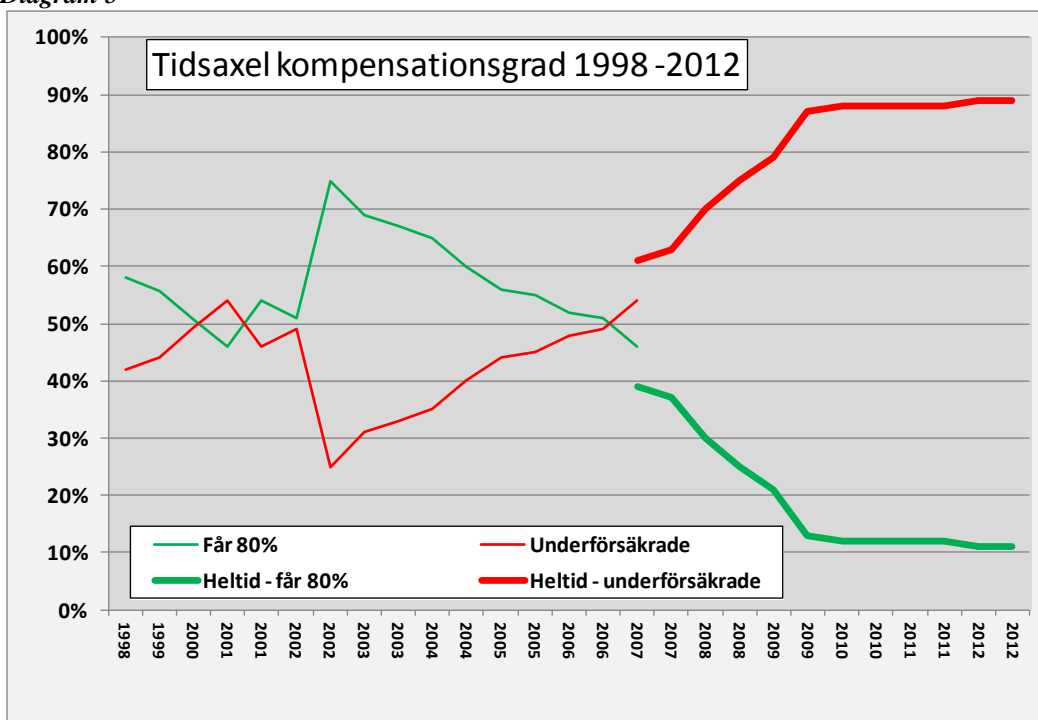

Diagram 5 visar andelen underförsäkrade och andelen som fått 80 procent av tidigare inkomst från och med vecka 6 år 1998. Från vecka 6 år 2007 visas andelen heltid som är underförsäkrade respektive får 80 procent.

Diagram 6

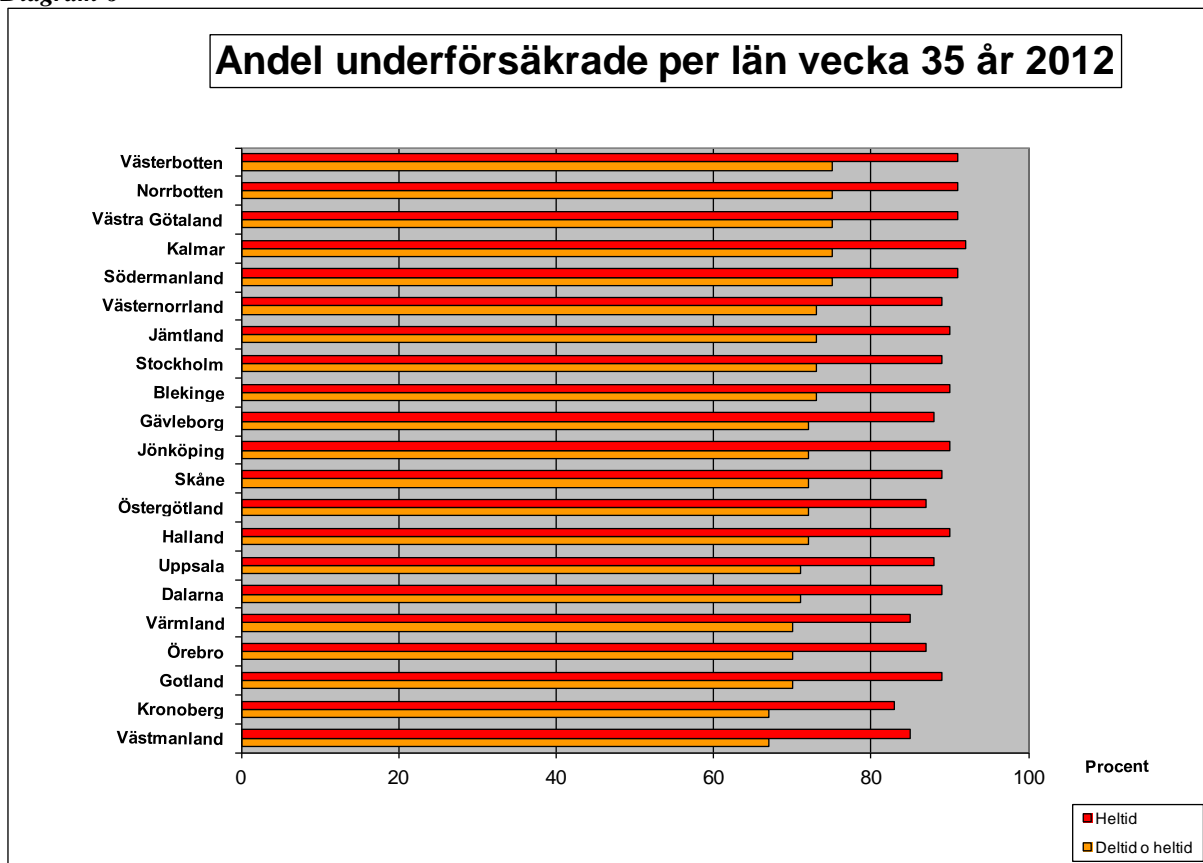

Diagram 6 visar andel underförsäkrade per län under vecka 35 2012.

Faktaruta statistiken

Uppgifterna som redovisas är hämtade från IAF:s databas Astat 2012-11-06 och avser de som fått inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning vecka 35 år 2012, det vill säga veckan som börjar måndagen den 27 augusti 2012.

Datat inkluderar endast de individer som fått ersättning på 80-procentsnivån. Det innebär att individer som har fått arbetslöshetsersättning under en längre period exkluderas då ersättningsnivån sänks till 70 procent efter det att individen förbrukat 200 dagar i sin ersättningsperiod. Även de individer som fått grund ersättning exkluderas ur materialet. Datamaterialet är inte korrigerat för eventuella återkrav.

Med begreppet "heltidare" avses personer med en normalarbetstid större än 37 timmar (per vecka). Med begreppet "underförsäkrade" avses personer som inte får 80 % av sin fastställda dagsförtjänst.

Faktaruta dagpenningtaket

Dagpenningtaket	680 kr per dag	14 960 kr per månad
Motsvarar 80 procent av lön = 850 kr per dag		18 700 kr per månad
Ersättning per månad = 22 dagar		

För ytterligare information:

Kanslichef Melker Ödebrink 08-555 138 11

melker.odebrink@samorg.org

www.samorg.org